

August 5, 2022. Lisbon, Portuguese Republic: European Scientific Platform. 2022. P.34-35.

3. Костіна В.В. Формування готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до збереження та зміцнення здоров'я в умовах соціального дистанціювання. *Психолого-педагогічні координати розвитку особистості* : зб. наук. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф., 2-3 червня 2022 р. Полтава : Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2022. С.124-127.

Юлія Креховець

магістрантка I-го року навчання,

Тернопільського національного педагогічного

університету імені В. Гнатюка,

м. Тернопіль

Науковий керівник: **Галина Олійник**

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗМІНИ МИСЛЕННЯ СТАРШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті розкрито особливості трактування поняття творчості, висвітлено п'ять типів творчості за П. Торенсом. Досліджено сутність поняття мислення, як особливої форми людського буття. Охарактеризовано соціально-педагогічну роботу, як особливу форму діяльності, яка здатна сприяти зміні мислення в учнів старшої школи. Розкрито особливості організації соціально-педагогічної творчості із старшими школярами.

***Ключові слова:** соціальний педагог, соціально-педагогічна робота, творчість, старші школярі, покоління зумерів, мислення.*

В пріоритетах суспільства на тлі кривавої війни активно постає питання розвитку та виховання нового покоління, місія якого в майбутньому зводиться до модернізації світу. Важливим є зміна поглядів у системі виховання, де мета останнього полягає у формуванні людини-патріота з системними знаннями, дивергентним мисленням, глибокою ерудицією розвиненим творчим потенціалом та стійкою національною відомістю задля прогресу людства.

Разом з цим проблемою ґрунтовного становлення старших школярів є особливості їхнього мислення, що має вузьке направлення в інформаційну цифрову реальність та мало адаптоване до сучасного життя і коливається від зміни факторів навколишнього середовища.

Соціально-педагогічна робота в даному аспекті, якнайкраще зуміє використати свої можливості при застосуванні її з точки зору творчості,

адже цей спосіб є чи не найефективнішим та зможе спричинити зміни поглядів і формування пріоритетів серед старших школярів. Вона, як фундатор змін сприятиме розкриттю особистості та впливу на мисленнєву діяльність.

Мета статті полягає у розкритті соціально-педагогічної творчості як передумови зміни мислення старших школярів

Творчість, як дефініція на сьогодні не існує в одному вигляді, вона багатогранна у всіх своїх аспектах. Головним стрижнем такої різноманітності слугують багатовимірні особливості щодо її трактування різними науковцями. Разом з цим П. Торенс виокремив п'ять типів значень творчості. До першого типу він відніс ефекти новизни. В другому типі протиставив творчість – комформності. У третьому він визначив творчість, як процес, якому передують певні кроки. Досить цікавим є четвертий тип, в якому на думку науковця, розумові здібності поєднуються з творчими і саме через це творчість трактують, як «творче мислення» та діяльність з якої випливає «дивергентного мислення». П'ятий тип включає у себе рівні творчості: експресивну творчість; продуктивну творчість; інвентивну (винахідницька) творчість; інноваційну творчість та творчість, що є причиною створення зовсім нового уявлення, концепції, яка в майбутньому використовуватиметься для теоретичних і практичних цілей та слугуватиме фундаментом для нових теорій [4, с. 8].

Мислення, як особлива форма людського буття цікавила людство ще з давніх часів. Його сутність вивчали стародавні мислителі, психологи, педагоги. Давньогрецький філософ Парменід визначав мислення, як спосіб, що веде до істинного бачення і вважав, що почуття та сприймання призводять лише до власної думки. Сократ встановив зв'язок між мисленням та спілкуванням, а Платон виділив основний елемент мислення – ідеальність, як форму буття, що веде до вдосконалення навколишньої дійсності. Український педагогічний словник трактує мислення, як вищу форму відображення дійсності в психіці, ідеальна діяльність, результатом якої є об'єктивна істина [1, с. 208].

Розвиток мислення людини починається від народження і триває на протязі всього життя. Однак, це не проста зміна видів і форм мислення, а їх перетворення, вдосконалення в ході засвоєння все більш абстрактної й узагальненої інформації, де необхідною умовою для формування виступає сім'я, як первинний інститут соціалізації та інші установи, що направлені на соціально-педагогічну діяльність [2, с 69].

Проблемою сьогодення, як вже вказувалося вище постає зміна мислення у старших школярів. Справа в тому, що сучасні школярі старшої школи – це особистості покоління «зумерів». Вони активно взаємодіють з комп'ютерними технологіями та спілкуються на «ти» з будь-якими

технічними апаратами. Проте, разом з цим через надмірне занурення у світ цифрових технологій у людини формується «кліпове» мислення. При такому типі мисленні особистість здатна сприймати і переробляти інформацію маленькими порціями, у неї знижується здатність до аналізу та концентрації уваги. Всі ці та інші фактори можуть призвести до поверхневого аналізу, прийняття необдуманих рішень, що спричинятимуть за собою інші негативні наслідки і деградація особистості [3].

Світу і країні потрібні здорові громадяни у всіх сенсах цього слова. Соціально-педагогічна робота, а саме соціальний педагог, як фундатор і реалізатор цієї діяльності для того, щоб не допустити формуванню «кліпового» та конвергентного мислення в учнів старшої школи повинен досліджувати особливості розвитку старших школярів та організовувати свою роботу ґрунтуючись не лише на загальних засадах та принципах, але й активно застосовувати творчість, як один із провідних методів. Ефективним буде поєднання творчості із культурно-дозвіллевою роботою. Культура, як одна із первинних форм становлення та зростання особистості чудово відображає історію країни, звичаї та традицій і сприятиме не лише зміні мисленню, але й формуванню глибоких зв'язків із власним корінням та народом.

Особливості організації соціально-педагогічної творчості зі старшими школярами полягають у виокремленні двох умов: Перша умова: соціально-педагогічна творча діяльність знаходиться під контролем соціального педагога і в ході проведення може ним коректуватися і регулюватися відповідно до заданих орієнтирів. Друга умова: всі творчі акти учнів попередньо проектується соціальним педагогом у його свідомості й уяві. Аналізуються всі позитивні та негативні сторони, уявно досліджуються наслідки та створюється план відповідно до якого проектується майбутня діяльність, тому що спонтанність в цій справі не завжди є хорошим атрибутом.

Отже, соціально-педагогічна творчість, як особлива форма організації діяльності соціальним педагогом, містить в своїй основі безліч особливостей, які потрібно враховувати при її створенні та впровадженні. Однак, вона є активною формою роботи зі старшими школярами, що здатна сприяти формуванню дивергентного мислення. За допомогою неї якнайкраще можна спостерігати якісні зміни у мисленні, а також коригувати ці зміни, коли щось піде не за планом.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ. 1997. 375 с. URL: <https://hum.edu-lib.com/szbrannoe/goncharenko-s-u-ukrayinskiy-pedagogichniy-slovník-onlayn> (Дата звернення: 19.11.2022).

2. *Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень* / за ред. В. О. Моляко, О. Л. Музики. Житомир. 2006. 320 с. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/2799/1/monographiya.pdf> (Дата звернення: 19.11.2022).

3. Зеленов Є.А. Цифрове покоління: ризики, переваги, засоби взаємодії. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2018. №5 (86). 46-57 с. URL: <http://docplayer.net/211644058-Cifrove-pokolinnya-riziki-perevagi-zasobi-vzaiemodiyi-ie-a-zelenov.html> (Дата звернення: 19.11.2022).

4. Карпенко Н. А. Психологія творчості. Навчальний посібник. Львів. 2016. 156 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/347/1/%D0%9A%D0%B0%D1%80%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%20%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%87%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96.pdf> (Дата звернення: 19.11.2022).

Олена Купенко

доцент, доктор педагогічних наук,
доцент кафедри психології, політології та соціокультурних технологій
Сумський державний університет
м. Суми

Андріана Костенко

професор, доктор політичних наук,
професор кафедри психології, політології та
соціокультурних технологій
Сумський державний університет
м. Суми

Лариса Кальченко

доцент, доктор педагогічних наук,
професор кафедри філософії
НТУ України «Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»
м. Київ

Олена Пєхота

професор, доктор педагогічних наук,
професор кафедри менеджменту освіти і педагогіки вищої школи
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
м. Хмельницький

ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ ВРАЗЛИВИХ ГРУП

На прикладі внутрішньо переміщених осіб та біженців представлено результати дослідження соціальної стійкості вразливих груп. Дані